

HODNOCENÍ KREDITNÍHO RIZIKA

BAN2 – Ing.Sponerová
katedra financí ESF

Úvěrové riziko

- Úvěrové riziko spočívá v tom, že klient banky nedodrží sjednané podmínky finanční transakce a bance tím vznikne finanční ztráta.
- Příčiny úvěrového rizika můžeme rozdělit na dvě skupiny:
 - interní příčiny, které jsou bezprostředně závislé na vlastních rozhodnutích banky, vyplývají ze špatných rozhodnutí banky o alokaci aktiv;
 - externí příčiny, které jsou naopak v zásadě nezávislé na rozhodnutích banky a jsou dány celkovým vývojem ekonomiky, politickou situací apod.
- Úvěrové riziko ovlivňuje ziskovost banky, likviditu a úrokové riziko.

Měření kreditního rizika

- Aby banka snížila úvěrové riziko, provádí před poskytnutím jakéhokoliv úvěrového produktu komplexní hodnocení klienta a limitování úvěru.
- Během celého trvání úvěrového obchodu pravidelně vyhodnocuje bonitu klienta a provádí tzv. monitoring dlužníka.
- Hodnocení klienta zahrnuje:
 - analýzu právních poměrů žadatele o úvěr,
 - analýzu osobní důvěryhodnosti žadatele,
 - analýzu jeho hospodářské a finanční situace.

Měření kreditního rizika

- Analýza právních poměrů žadatele o úvěr
 - fyzická x právnická osoba.
- Analýza důvěryhodnosti žadatele o úvěr
 - interní x externí informace.
- Analýza hospodářské a finanční situace.
 - fyzická x právnická osoba.

Analýza hospodářské situace

- Analýza odvětví a oboru podnikatelské činnosti, postavení výrobce a obchodníka na trhu.
- Riziko země – politické, ekonomické, regulatorní, měnové.
- Riziko odvětví – globální trendy, specifika vybraných odvětví.
- Operační odvětví – specifické riziko podniku – dodavatelé, odběratelé, konkurenti.
- Trhy a produkty – produktové portfolio, zastoupení na trhu, konkurenční výhody.
- Technologie – nutné investice.
- Management a personální politika – zkušenosti, reference, organizace, přístup k riziku.

Analýza finanční situace

- Základní předkládané dokumenty:
 - Výpis z obchodního rejstříku,
 - Potvrzení z FÚ o bezdlužnosti,
 - Finanční uzávěrka nebo výroční zpráva + aktuální finanční výkazy,
 - Rozbor závazků a pohledávek,
 - Podnikatelský plán.

Nabídka úvěrových produktů

- Financování provozních potřeb
 - Kontokorentní úvěr
 - Revolvingový úvěr
 - Eskontní úvěr
- Financování investičních potřeb
 - Investiční úvěr
 - Hypotéční úvěr
- Ostatní finančně úvěrové produkty
 - Bankovní záruka
 - Dokumentární akreditiv

Základní vyhodnocení finanční situace klienta

- Záporné položky ve výkazech
- Čím jsou kryta oběžná aktiva a stálá aktiva
- Pohledávky z obchodního by měly být vyšší než závazky z obchodního styku
- Výše bankovních úvěrů
- Celková výše cizích zdrojů vzhledem k vlastnímu kapitálu
- Výše hospodářského výsledku za účetní období a čím je tvořen
- Čistý pracovní kapitál

Čistý pracovní kapitál (Net Working Capital)

- ČPK (NWC) = oběžný majetek – KTD cizí zdroje
- ČPK má významný vliv na platební schopnost podniku.
- Kritickou mezí je stav, kdy je ČPK = 0
- V případě záporného ČPK – část stálých aktiv je krytá finančními zdroji, které mají krátkou dobu splatnosti.

Stálá aktiva		Dlouhodobé zdroje (Vlastní kapitál + dlouhodobé cizí zdroje)
Oběžný majetek	Trvalý	
	Přechodný	Krátkodobé cizí zdroje

ZÁKLADNÍ PRINCIPY

Stálá aktiva		Vlastní kapitál
Zásoby		Dlouhodobé závazky
KTD Pohledávky		Krátkodobé závazky
AKTIVA	=	PASIVA

↓
↓

60 DNÍ
30 DNÍ

KLIENTOVA POTŘEBA = KRÁTKDOBÝ ÚVĚR NA 30 DNÍ

Analýza finanční situace klienta

- Analýza finančních výkazů – rozvahy, výkazu zisku a ztrát, cash flow
- Analýza finančních ukazatelů
 - Ziskovost
 - Rentabilita
 - Aktivita
 - Likvidita
 - Zadluženost

Rozvaha

- Majetková struktura
- Finanční struktura
- Zlaté pravidlo financování
- Zlaté bilanční pravidlo
- Překapitalizace
 - DD (vlastním i cizím) kapitálem je krytý i oběžný majetek
- Podkapitalizace
 - KTD cizím kapitálem je krytý i DD majetek
- Sledování významných rozdílů v položkách proti minulým účetním obdobím

Výkaz zisku a ztrát

- Uspořádání tzv. stupňovitým způsobem, kdy se poměří výnosy a náklady za činnost:
 - Provozní
 - Finanční

Výkaz Cash Flow

- Rozdíl mezi ziskem a cash flow
 - Zisk se počítá jako rozdíl mezi náklady a výnosy
 - Cash flow se počítá jako rozdíl mezi příjmy a výdaji
- Struktura
 - CF z provozní činnosti
 - CF z investiční činnosti
 - CF z finanční činnosti
- Přímá a nepřímá metoda výpočtu

Analýza ziskovosti

- Čistý zisk – EAT
(Earning After Taxes)
- Zisk před zdaněním – EBT
(Earning Before Taxes)
- Zisk před úroky a zdaněním – EBIT
(Earning Before Interests and Taxes)
- Zisk před úroky, zdaněním a odpisy – EBITDA
(Earning Before Interests, Taxes, Depreciation and Amortization)

Analýza rentability

- **Rentabilita tržeb – ROS (Return on Sales)**
 - = Výsledek hospodaření/ Tržby
 - Nejčastěji se používá EAT nebo EBIT
 - Kolik dokáže podnik vyprodukovat „efektu“ na 1 Kč tržeb
- **Rentabilita celkového kapitálu – ROA (Return On Assets)**
 - = EBIT/AKTIVA
 - Celková efektivita podniku tzv. produkční síla
- **Rentabilita vlastního kapitálu – ROE (Return On Equity)**
 - = EAT/VLASTNÍ KAPITÁL
 - Výnosnost kapitálu
- **Rentabilita investovaného kapitálu – ROCE (Return on Capital Employed)**
 - = EBIT/(VK+rezervy+DD závazky+DD bankovní úvěry)
 - Kolik provozního HV dosáhl podnik z jedné koruny, kterou investovali akcionáři, věřitelé

Analýza aktivity

- Rychlost obratu zásob = $\text{Tržby} / \text{Zásoby}$
 - Počet obrátek
- Doba obratu zásob = $\text{Zásoby} / \text{Tržby} * 360$
 - Jak dlouho trvá jeden obrat
- Rychlost obratu pohledávek = $\text{Tržby} / \text{Pohledávky}$
 - Jak rychle jsou pohledávky přeměňovány v peněžní prostředky
- Doba obratu pohledávek = $\text{Pohledávky} / \text{Tržby} * 360$
 - Za jak dlouhé období jsou pohledávky průměrně spláceny
- Doba obratu závazků = $\text{KTD závazky} / \text{Tržby} * 360$
 - Vyjadřuje dobu vzniku závazků do doby jejich úhrady

Analýza likvidity

- Běžná likvidita = $\text{Oběžná aktiva} / \text{KTD závazky}$
 - Kolikrát je schopen klient uspokojit své věřitele, kdyby proměnil veškerá OA v hotovost
 - Doporučené hodnoty 1,5 – 2,5
- Pohotová likvidita = $(\text{Oběžná aktiva} - \text{Zásoby}) / \text{KTD závazky}$
 - Podstatně nižší hodnota pohotové likvidity ukazuje nadměrnou váhu zásob ve struktuře aktiv
 - Doporučené hodnoty 1 – 1,5
- Peněžní likvidita = $\text{Peněžní prostředky} / \text{KTD závazky}$
 - Vyjadřuje okamžitou schopnost klienta uhradit určitou výši běžných závazků

Analýza zadluženosti

- Celková zadluženost = $\text{Cizí zdroje} / \text{Aktiva}$
 - Uvádí se v %, doporučené hodnoty 50 – 75% v závislosti na odvětví
 - Pro banku nepřijatelné pokud převyšuje 90%
- Míra zadluženosti = $\text{Cizí zdroje} / \text{Vlastní kapitál}$
 - Také nazývána finanční pákou
- Úrokové krytí = $\text{EBIT} / \text{Nákladové úroky}$
 - Schopnost podniku splácet úroky

Ostatní ukazatele

- Doba návratnosti úvěru
 - = Výše úvěru/Cash flow z provozní činnosti
 - Za jaké období je klient schopen splatit úvěr
- Čistý pracovní kapitál – NWC (Net Working Capital)
 - = Oběžná aktiva – KTD cizí zdroje
 - Má-li být podnik likvidní, musí mít potřebnou výši relativně volného kapitálu tzn. přebytek KTD likvidních aktiv nad KTD cizími zdroji

Stanovení úvěrových podmínek – zajištění úvěru

- Úvěry na přechodný nedostatek finančních prostředků (kontokorentní úvěr, směnečný úvěr, revolvingový úvěr)
 - Pohledávky, směnka, skladištní listy, záruka
- Investiční úvěr, hypotéční úvěr
 - Nemovitost, zástava věcí movitých, záruka

Stanovení úvěrových podmínek – úroková sazba

- Pohyblivá úroková sazba
 - Typická pro krátkodobé úvěry – kontokorentní úvěr, směnečný úvěr, revolvingový úvěr
- Pevná úroková sazba
 - Typická pro dlouhodobé úvěry – investiční a hypotéční úvěr
- KONSTRUKCE
 - PRIBOR (1M, 3M) + odchylka podle rizikovosti klienta

Kontrola plnění úvěrových podmínek

- Podle bonity klienta - jedenkrát za půl roku, čtvrtletně, měsíčně
 - Předložení podkladů – finančních výkazů, přehled pohledávek a závazků
- Členění pohledávek za klienty
 - Standardní – žádná z pohledávek není po splatnosti déle než 30 dní
 - Sledované – splátky po splatnosti do 90 dní
 - Nestandardní – splátky po splatnosti do 180 dní
 - Pochybné – splátky po splatnosti do 360 dní
 - Ztrátové – splátky po splatnosti nad 360 dní